

6 Απριλίου 2024

Ο Άγιος Ευτύχιος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως († 6 Απριλίου 582)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

το 512 μ.Χ. στο χωριό Θεία Κώμη της Φρυγίας. Ο πατέρας του ήταν στρατηγός στο στρατό του Βελισάριου.

Ο Άγιος Ευτύχιος έγινε μοναχός σε ηλικία 30 ετών από τον Μητροπολίτη Αμασείας και ζούσε στην Κωνσταντινούπολη ως αποκρισάριος του Μητροπολίτη Αμασείας και έφτασε ως τον Ιερατικό βαθμό του Αρχιμανδρίτη.

Τον Άγιο Ευτύχιο εκτιμούσε ιδιαίτερα ο Πατριάρχης Μηνάς, μετά το θάνατο του οποίου ο Άγιος εξελέγη Πατριάρχης, με υπόδειξη του Αυτοκράτορα Ιουστινιανού. Επί των ημερών της πρώτης Πατριαρχίας του, και συγκεκριμένα από τις 5 Μαΐου έως τις 21 Ιουνίου του 553 μ.Χ., έγινε και η Ε΄ Οικουμενική Σύνοδος.

Το 564 μ.Χ. ήρθε σε σύγκρουση - διαφωνία με τον Αυτοκράτορα, σχετικά με την αίρεση των αφθαρτοδοκητών.

Ο Άγιος Ευτύχιος καταδίκασε την αίρεση αυτή, παρά τις πιέσεις του αυτοκράτορα. Στις 22 Ιανουαρίου του 565 μ.Χ, και ενώ τελούσε τη Λειτουργία για την εορτή του Αγίου Τιμοθέου, στρατιώτες τον συνέλαβαν.

Ύστερα από αυτό, καθαιρέθηκε και εξορίστηκε, αρχικά στην Πρίγκηπο και αργότερα στην Αμάσεια του Πόντου.

Μετά το θάνατο του διαδόχου του, Πατριάρχη Ιωάννη του Σχολαστικού, ο νέος αυτοκράτορας Ιουστίνος Β΄ κάλεσε ξανά στο θρόνο τον Άγιο Ευτύχιο, ο οποίος επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη τον Οκτώβριο του 577 μ.Χ.

Λίγα λεπτά πριν πεθάνει, άγγιξε το δέρμα του χεριού του και είπε «Ομολογώ ότι σε αυτή τη σάρκα θα αναστηθούμε», αυτό, ο Άγιος Ευτυχίος το είπε διότι είχε πει στο παρελθόν ότι μετά την ανάσταση των νεκρών, αυτοί θα έχουν σώμα άυλο, λεπτότερο από τον αέρα.

Ο Άγιος Ευτύχιος παρέδωσε ειρηνικά την ψυχή του στον Κύριο στις 5 Απριλίου το 582 μ.Χ.

Ετάφη κάτω από τη βάση της Αγίας Τράπεζας του Ναού των Αγίων Αποστόλων, δίπλα στα Ιερά Λείψανα του Αποστόλου Ανδρέα, του Ευαγγελιστή Λουκά και του Αγίου Τιμοθέου. Η Αγία Κάρα του βρίσκεται σήμερα στη Μονή Χιλανδαρίου στο Άγιον Όρος”.

Ο άγιος Θεοφάνης ο υμνογράφος είναι από εκείνους τους υμνογράφους της Εκκλησίας μας, που αρέσκεται να χρησιμοποιεί το όνομα ενός αγίου, όταν δίνει βεβαίως την αφορμή, προκειμένου να το αξιοποιεί για την προβολή της αγιότητάς του. Αυτό ακριβώς κάνει και με τον άγιο Ευτύχιο.

Αφενός στους στίχους του συναξαρίου κρίνει ότι ο ίδιος είναι ευτυχέστατος, διότι αξιώθηκε να τιμήσει με τους λόγους του τον Ευτύχιο που μετέστη από τη ζωή

αυτή. Η ενασχόλησή του δηλαδή με τον συγκεκριμένο άγιο συντελεί στη δική του πνευματική πρόοδο και προκοπή. “Θεωρώ ότι είμαι ευτυχέστατος, επειδή τιμώ με τα λόγια μου τον Ευτύχιο που απέθανε” (“Ευτύχιον θανόντα τιμών τοις λόγοις, εμαυτόν αυτός ευτυχέστατον κρίνω”).

Μοιάζει κατά τούτο με τον άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο, ο οποίος όταν καταπιάστηκε με τον επικήδειο του Μεγάλου Αθανασίου έγραψε ότι ο έπαινός του για τον Αθανάσιο είναι έπαινος για την ίδια την αρετή - “Αθανάσιον επαινών αρετήν επαινέσομαι” - που σημαίνει ότι και μόνο η μνήμη του Αθανασίου λειτουργούσε ως ώθηση πνευματικής αναγωγής του Γρηγορίου. Αιτία για τη σύνδεση ενός αγίου με την πνευματική πρόοδο αυτού που τον θυμάται - έστω κι αν η αφορμή είναι εξωτερική, όπως εν προκειμένω το όνομα του Ευτυχίου - είναι το γεγονός ότι ένας άγιος, επειδή αποτελεί φανέρωση της Βασιλείας του Θεού, κάνει αυτόν που έρχεται σε οποιαδήποτε επαφή μαζί του πράγματι να προάγεται.

Αφετέρου, ο άγιος Θεοφάνης, πάλι εξ αφορμής του ονόματος του αγίου Ευτυχίου, προβαίνει σε εκτίμηση πνευματική, καθώς συγκρίνει την κατάσταση των αρετών με την κατάσταση των παθών. Τι λέει; “Επειδή απέκτησες την ευτυχία, Σοφέ Ευτύχιε, λόγω των αρετών σου, και φωτίστηκες από τις λαμπρές λάμπεις των χαρισμάτων του Θεού, σώσε με από τις δυστυχίες των παθών με τις πρεσβείες σου” (“Ταις αρεταίς ευτυχήσας και λαμπρυνθείς φωτοβόλοις λάμπεσι χαρισμάτων του Θεού, δυστυχίαις ρύσαί με παθών, ταις πρεσβείαις σου, σοφέ”) (ωδή α΄).

Ο Θεοφάνης δηλαδή ήδη από την αρχή του κανόνα του για τον άγιο τονίζει τη βασικότατη αλήθεια ότι η στροφή προς τα ανθρώπινα ψεκτά πάθη, δηλαδή τη φιληδονία, τη φιλαργυρία, τη φιλοδοξία, ό,τι αποτελεί καρπό της φιλαυτίας, έχει ως τίμημα τη δυστυχία. Δεν μπορεί με άλλα λόγια να ζει κανείς αμαρτωλά, χωρίς να βιώνει το αποτέλεσμα της αμαρτίας, τον πνευματικό θάνατο και τη δυστυχία. Διότι “τα οψώνια της αμαρτίας, θάνατος”. Κι από την άλλη: όσο κανείς στρέφεται προς τον Θεό και καθαρίζει την καρδιά του ώστε να λάμπει το φως του Θεού, τόσο και αποκτά την ευτυχία. Η ευτυχία έτσι υπάρχει εκεί που υπάρχει ο Θεός και η παρουσία Του, η δυστυχία υπάρχει εκεί που ο άνθρωπος διαγράφει τον Θεό και σύρεται από τα πάθη του και τον διάβολο που δουλεύει πάνω σ’ αυτά.

Ο υμνογράφος βεβαίως έρχεται και εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο ο άγιος Ευτύχιος μπόρεσε να στραφεί προς τον Θεό κατανικώντας τα πάθη του. Και η εξήγηση που δίνει είναι αυτή που προβάλλει πάντοτε η διαχρονική πνευματική παράδοση της Εκκλησίας μας: ο άγιος καθαρίστηκε από τη λάσπη των παθών, γιατί έδειξε μεγάλη επιμέλεια στον νόμο του Θεού, ασκώντας από παιδί την εγκράτεια και την προσευχή, συνεπώς κάνοντας τον νου του ηγεμόνα του εαυτού του.

“Καθάρισες τον εαυτό σου από τη λάσπη των παθών, με την πολλή σου επιμέλεια” (“Σεαυτόν εκκαθάρας της ιλύος των παθών, δι’ εμμελελίας πολλής”) (ωδή γ’). “Θήλασες από παιδί τους μαστούς της εγκράτειας και με τις αέναες προσευχές έφτασες αληθινά στο μέτρο της ηλικίας του Χριστού” (“Μαστούς θηλάσας εκ παιδός εγκρατείας, εις μέτρον, προσευχαίς αενάοις, ηλικίας του Χριστού κατήντησας αληθώς”) (ωδή γ’). “Έκανες τον νου σου ηγεμόνα, γι’ αυτό και κυριάρχησες στην τυραννία των παθών” (“Νουν ηγεμόνα ποιήσας, της των παθών τυραννίδος, όσιε, κατεκράτησας”) (ωδή α’).

Και βεβαίως ο άγιος υμνογράφος δεν μπορεί να μη μνημονεύσει, πέραν της ασκητικής και αγίας διαγωγής του Ευτυχίου, και τον αγώνα του υπέρ της ορθοδόξου πίστεως. Ο άγιος Ευτύχιος υπήρξε κληρικός και μάλιστα έγινε και Πατριάρχης. Επ’ αυτού, όπως είδαμε και στο συναξάρι του, έγινε και η πέμπτη Οικουμενική Σύνοδος.

Συνεπώς εκ της θέσεώς του και της ποιμαντικής του συνειδήσεως ο αγώνας του για την πίστη ήταν δεδομένος. Ο άγιος Θεοφάνης λοιπόν αναφέρεται αρκετά επ’ αυτού, τόσο που σημειώνει ότι “η δύναμη των λόγων του αγίου κατέστησε ανίσχυρο το δόγμα και τη δύναμη των αντιθέτων. Κι έγινε τείχος και στήριγμα του ορθοδόξου λαού” (“Ρημάτων δύναμις των σων, ανίσχυρον εναντίων το δόγμα και την ισχύν, Πάτερ, απειργάσατο. Του ορθοδόξου δε λαού τείχος γέγονε και στήριγμα”) (ωδή δ’).

Τονίζει μάλιστα ότι ο άγιος Ευτύχιος “έχοντας ως σκέπη του την ασπίδα της ευσεβείας και παίρνοντας ως κοφτερό ξίφος το ιερό δόγμα της πίστεως, κατέκοψε πράγματι όλες τις φάλαγγες των αιρετικών” (“Θυρεώ ευσεβείας περισκεπόμενος, και ως δίστομον ξίφος αναλαβόμενος δόγμα το σεπτόν, πάσας όντως συνέκοψας των αιρετιζόντων τας φάλαγγας”) (ωδή η’).

Κι είναι εξόχως σημαντική η επισήμανση του αγίου Θεοφάνη ότι στον αγώνα του αγίου κατά της αίρεσης είχε ως σύμμαχό του τον ίδιο τον Κύριο Ιησού Χριστό, ο Οποίος ήταν και ο βλασφημούμενος από τους αιρετικούς. Ο βλασφημούμενος

δηλαδή ενώ θεωρείτο ότι έμπαινε στο περιθώριο, διότι αλλοιωνόταν από τους φιλοσοφούντες αιρετικούς, Εκείνος ως ο παντοδύναμος Θεός βρισκόταν και βρίσκεται βεβαίως πάντοτε στην πρώτη γραμμή. “Δεν φοβήθηκες και δεν λύγισες, καθώς υπέμεινες διωγμούς υπέρ της πίστεως. Διότι είχες ως σύμμαχό σου τον ίδιο τον βλασφημούμενο Χριστό” (“Ου κατενάρκωσας υπέρ της πίστεως, διωγμούς υπομένων. Και γαρ αυτόν είχες συμμαχούντά σοι, τον βλασφημούμενον Χριστόν”) (ωδή δ’).

Μακρηγορούμε, αλλά αξίζει, νομίζουμε, να εξάρουμε ιδιαιτέρως την παραπάνω φράση του ύμνου του αγίου Θεοφάνη από την η΄ ωδή του: “έχοντας ως σκέπη την ασπίδα της ευσέβειας και παίρνοντας ως κοφτερό ξίφος το ιερό δόγμα”. Ο άγιος Ευτύχιος δηλαδή πήρε ως ξίφος το δόγμα, επειδή ακριβώς βρισκόταν μέσα στην ευσέβεια, τον ορθό τρόπο ζωής.

Κι αυτό σημαίνει ότι τότε μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει σωστά το δόγμα της πίστεως, όταν ζει σωστά την αγάπη – η αγάπη είναι ο ορθός τρόπος ζωής, η ίδια η ευσέβεια. Διαφορετικά, το δόγμα μόνο χωρίς αγάπη γίνεται ξίφος που καταστρέφει και κατασπαράσσει τους ανθρώπους, ό,τι έλεγε ο αγιασμένος γέρων Παΐσιος ο αγιορείτης: “υπάρχουν μερικοί που έχουν πιάσει το δόγμα με τα δόντια και προκαλούν έτσι μεγαλύτερη βλάβη στην Εκκλησία από ό,τι οι εχθροί της”!

Φωτογραφία: forum.termometropolitico.it –

Πηγή: pgdorbas.blogspot.gr